

**VSI SMO SE
VESELILI
PRVI
ZGOŠČENKI
STR. 3**

**BOROVO
GOSTUVANJE
STR. 4-5**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 13. marca 2003 ◉ Leto XIII, št. 5

Prvi obisk državnega sekretarja za Slovence v zamejstvu in po svetu

Upravičeno pričakujemo nekoliko več posluha z madžarske strani

Državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Črtomir Špacapan je prvič uradno obiskal Monošter in se seznanil s položajem Slovencev na Madžarskem. Predsednika Državne slovenske samouprave Martin Ropoš in Zveze Slovencev Jože Hirnök sta predstavila razmere v Porabju. Pogovora na generalnem konzulatu so udeležili tudi Francek Mukič, glavni urednik Radia Monošter, Marijana Sukič, odgovorna urednica Porabja, pa Andrej Gerenčer, slovenski veleposlanik v Budimpešti, dr. Zlatko Muršec, generalni konzul, in Zorko Pelikan iz Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu.

»Pogovarjali smo se o znanih temah, kot so problemi pri financiranju radia Monošter. Radia smo zadnje čase pomagali, da lahko deluje, in upam, da bo tudi v bodoče uspešno kot doslej opravljal svoje poslanstvo. Precej pozornosti smo namenili našnostenemu šolstvu. Sestala se bosta madžarski minister za izobraževanje Béánt Magyar in slovenski minister za šolstvo dr. Slavko Gaber in razpravljala o vseh problemih manjšinskega šolstva. Porabske šole imajo materialne probleme in težave zaradi znižanja števila učencev. Upravičeno pričakujemo več denarja za dodatne naložbe v narodnostnem šolstvu. Pogovarjali smo se o gospodarskem sodelovanju, kar je pomembno tudi zaradi vstopa obeh držav v Evropsko unijo. Pričakujemo več pomoči iz programov Phare Interreg,

Državni sekretar Črtomir Špacapan v studiu Radia Monošter v družbi veleposlanika Andreja Gerenčerja, generalnega konzula Zlatka Muršca in glavnega urednika radia Francka Mukiča.

Posnetek: Ivan Gerenčer

tako za infrastrukturo kot za šolstvo, kulturo in druge manjšinske dejavnosti,« je povedal državni sekretar Črtomir Špacapan.

Povedal je tudi, da bo seja mešane komisije, na kateri bodo ocenjevali uresničevanje sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic porabskim Slovenec in prekmurskim Madžarom, aprila v Prekmurju. Sejo državi prelagata že eno leto, zaradi državnih in lokalnih volitev na Madžarskem pa zaradi volitev v Sloveniji, zdaj iz marca v april zaradi referendumov o članstvu v Evropski

uniji. Ker je bila lani deseta obletnica podpisa sporazuma, je bilo pričakovati, da bo seja ob okrogli obletnici, vendar se to ni zgodilo. Državni sekretar je napovedal v tem mesecu svoj prvi uradni obisk v Budimpešti.

Kakšno pomoč lahko porabski Slovenci pričakujejo od Slovenije? – je bilo naslednje vprašanje državnemu sekretarju. »Mislim, da Slovenija ta čas izvaja večje število programov za pomoč tudi porabskim Slovencem. Ravnokar zaključujemo lanski razpis Urada za Slovence v za-

mejstvu in po svetu. Poteka razpis ministrstva za kulturo za vzpostavljanje delovanja kulturnih skupin in organizacij v Porabju in razpis ministrstva za gospodarstvo, na katerega so se prijavile nekatere manjšinske organizacije. Upravičeno pričakujemo nekoliko več posluha z madžarske strani. Tako, da bi uravnotežili pomoč Slovenije in Madžarske njunima manjšinama.«

Pogovarjali so se tudi o mejnih prehodih, zlasti o prekategorizaciji meddržavnega prehoda med Gornjim Senikom in

Martinjem v mednarodni prehod, o možnosti za prevoz manjših količin tovora čez prehoda Hodoš-Bajánseny in o podaljšanem odpiralnem času na Gornjem Seniku ter na mednarodnem prehodu Verica-Čepinci. Črtomir Špacapan: »Pobude v zvezi z mejnimi prehodi bomo predstavili na seji mešane komisije, kar je pomembno zaradi tega, ker z vključitvijo Slovenije in Madžarske v Evropsko unijo še ne bo ukinjena kontrola na mejnih prehodih. S 1. majem 2004 še ni konec kontrole, ampak se bo to zgodilo leta 2006 ali leto pozneje. Zato moramo o mejnih prehodih zapisati konkreten sklep v zapisnik seje mešane komisije.«

Državni sekretar je na novi funkciji – prej je bil župan občine Nova Gorica – najprej obiskal Slovence v Italiji, nato na Koroškem in minuli teden Porabje, medtem ko ga obisk Slovenec v avstrijski zvezni deželi Štajerski še čaka. Primerjava je lahko zanimiva, težave niso majhne nikjer, so pa v marsičem podobne, v Avstriji se je zelo zapletlo s slovensko radijsko postajo Radio dva-Agora. Prislo je do najhujšega – glavne stavke sodelavcev, v Italiji imajo probleme s finančiranjem kulturnih organizacij, kar traja od sprejema manjšinskega zakona. Čutiti je, da se porabski Slovenci zadnje čase prebujajo tam, kjer so bili v zaostanku. Menim, da je Slovenija to zaznala in jim bo namenila več pozornosti kot donedavna.«

Ernest Ružič

Potrna: prvi letosni dogodek v Pavlovi hiši

Dobre stvari niso samo tri

Prepričan sem, da v Kulturinem društvu člen 7 za avstrijsko Štajersko niso razmišljali o reku, ki pravi, da so vse dobre stvari tri, ko so pripravljali prvi letosni dogodek v Pavlovi hiši, ampak so poiskali zaokroženo celoto prireditve. Če niso pomisili na število, ki je sestavljalo dogodek, pa so ravnali tako, naj bo prireditve privlačna in razumljiva slovensko in nemško govorečim obiskovalcem z obeh strani meje.

Sekstanta je v nemški jeziku prevedla Andreja Haberl Zemlič, posebnost nastopa je bila, da je Robert Titan Felix bral v slovenskem jeziku (Karin in sestre - Karin und ihre Schwestern), Norma Bale v nemškem (Zgodbe o Halki-Noir - Geschichten über Halka-Noir), Stefan Kardoš pa v slovenskem in nemškem jeziku (Zdrs - Über Glas).

Na prireditve v Pavlovo hišo prihajajo obiskovalci iz Av-

vala Meja na reki, se slovenska stran ni odzivala. Po lanskih lokalnih volitvah, ko je Gornja Radgona dobila novega župana, kaže, da bo drugače. Pred nedavnim so že organizirali pogovor o sodelovanju, prireditve v Pavlovi hiši, o kateri pišem, se je udeležil tudi podžupan Daniel Verzel, ki se je neformalno pogovarjal z okrajnim glavarjem dr. Petrom Frankom.

Če je bilo pogosto poudarjanje z avstrijske strani, kako so pripravljeni na vse oblike sodelovanja, mišljeno zares, potem ne bodo odklonili vključevanja Kulturnega društva člen 7 za avstrijsko Štajersko v programe dvostranskega sodelovanja. Zlasti zdaj, ko je očitno, da bo postala Slovenija kmalu članica Evropske unije, in ne bo namislijenih razlogov za ogroženost, ki naj bi prihajala iz nekdanje Titove in komunistične Jugoslavije. Tudi če se bere in sliši v letu 2003 komaj verjetno, je dejstvo, da marsikater Avstrijec v tem delu Štajerske čuti nelagodje ob spominu na Jugoslavijo. Razmere se spreminjajo, zamenjujejo se generacije, meja bo ostala bolj na zemljevidu kot v resnici, čas narekuje gospodarsko sodelovanje in povezovanje, zato ni razlogov, da v teh gibanjih ne bi aktivno sodelovali tudi štajerski Slovenci oziroma njihova edina in uradno priznana organizacija Kultурno društvo člen 7 za avstrijsko Štajersko.

Brez poudarjanja ali opominjanja, da imajo po avstrijski državni pogodbi enake pravice kot Slovenci na Koščem.

Prve stike s Kulturnim društvom člen 7 je navezel tudi predsednik Programskega sveta Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije akademik dr. Anton Vratuša s sodelavci, ki se je v Potrni pogovarjal z mag. Mihalom Petrovičem in Suzane Weitlaner. Dogovorili so se, da bo v Potrni predstavitev zbornika referatov s simpozijem, ki je bil o dr. Avgustu Pavlu na mariborski univerzi.

Prispevek in slika:
Ernest Ružič

Glasbenik Vasko Atanaskovski in avtorji Sekstanta Štefan Kardoš, Norma Bale in Robert Titan Felix.

Vsem razumljiva je razstava del Žige Koritnika iz Ljubljane, ki se ukvarja z »jazzovsko fotografijo«. Žiga Koritnik je imel od leta 1990 številne razstave v Evropi, na Japonskem in Združenih državah Amerike. Na potovanjih po svetu je fotografiral številne znane jazz glasbenike in skupine, v Pavlovi hiši pa je avtorja predstavil novinar časopisa Kleine Zeitung Ottmar Klammer, s katerim sta se spoznala ob razstavi v Gradcu.

Kot živo dopolnilo Koritnikovim zelo prepričljivim in zgovornim črnobeljim fotografijam je bil krajši koncert jazz glasbenika Vaska Atanaskovskega. Na sopranskem in alto-vskem saksofonu in flavi je izvedel svoje izpovedne skladbe in improvizacije.

Norma Bale, Robert Titan Felix in Štefan Kardoš - to je tretji del dogodka - so brali odломke iz skupnega romana *Sekstant*, ki je izšel pri soboški založbi Franc-Franco in mariborski študentski založbi Litera. Odломke iz

Zalaegerszeg

Sporazum, ki je vzor v kulturi, na podobnega čaka gospodarstvo

Politiki že po naravi svojega dela radi pretiravajo in mariskateremu dogodku pripisajo pomen, ki ga v resnici oziroma v življenju nima. Srečamo se tudi z izjemami in ena zglednih je Sporazum o strokovni pomoči in sodelovanju med Zalsko in Železno županijo in prekmurskimi Madžari. Prvi sporazum so podpisali po enih podatkih pred trinajstimi, po drugih pa pred dvanajstimi leti, kar pa ni toliko pomembno, važna je njegova vsebina. Le-ta pa pomeni vsestransko pomoč vzgojnem in izobraževalnim ustanovam, se pravi vrtcem in dvojičnim šolam, strokovno pomoč kulturnim ustanovam in skupinam, denimo knjižnicam, tudi izmenjavo knjig, muzejski dejavnosti, galerijam, založništvu, pevskim zborom, glasbenim in folklornim skupinam, dobesedno vsem, ki se ukvarjajo z narodnostno kulturo, poklicno ali ljubiteljsko.

Podpis sporazuma v Zalaegerszegu: Slovenski generalni konzul v Monoštru dr. Zlatko Muršec, slovenski veleposlanik v Budimpešti Andrej Gerencér, predsednik Pomurske madžarske narodnostenne samoupravne skupnosti György Tomka, predsednika skupščin Zalske in Železne županije Zoltán Bódog Kiss in Péter Markó.

Po sporazumu bodo strokovnjaki iz Železne županije nudili pomoč 180-krat, iz Zalske pa 360-krat. V sporazumu, ki je z leti postal program strokovne pomoči, so zapisane vse podrobnosti, ki zagotavljajo uspešno in kakovostno delo in dobre rezultate.

Sporazum za leto 2003 so v Zalaegerszegu pred kratkim podpisali predsedniki skupščin Železne in Zalske županije Péter Markó, Zoltán Bódog Kiss in predsednik Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti György Tomka. Drug za drugim so v priložnostnih govorih poudarjali velik pomen sporazuma predvsem za madžarsko narodnost v Prekmurju, predsednika županijskih skupščin in slovenski veleposlanik v Budimpešti Andrej Gerencér pa so opozarjali na zaostajanje v gospodarskem sodelovanju obmejnih regij. Sodelovanje je po njihovem ena trajnih nalog, ki bodo pridobile na pomenu tudi, ko bosta Slovenija in Madžarska članici Evropske unije.

Veliko zanimanje za podpis sporazuma so pokazali tudi madžarski elektronski in tiskani mediji, denimo županijska dnevnika Zalai Hirlap in Vas Népe.

Prispevek in slika:
er

Vsi smo se veselili prvi zgoščenki

Gda smo v sedemdeseti lejta ojjli po Porabji pa gorjemali pesmi, smo se stavili na Gorenjom Seniki v krčni Cifer. Eden moški, gda je čujo, ka delamo, je k meni stalo upo po mi pravo, naj pridemo k njim, ka njegova žena trno dosta pesmi zna. Tau je

vôrso eden mali ženski veški zbor, ki je navekše samo madarske pesmi popevovo. V šestdeseti lejta so se zbori pridružili nistarni moški, etak je postano te zbor mešani zbor. Toga reda so že kakše naše porabske ljudske pesmi tukaj sprejavu-

Mešani pevski zbor Avgust Pavel z zborovodkinjo
Marijo Trifus

biu Laci Gašpar, žena Veruška pa eške gnes spejeva pri mešenom pevskom zboru Avgust Pavel. - je pravo med drugim gospaud Julijan Strajanar diplomirani muzikolog iz Ljubljane 23. februarja na Gorenjom Seniki, gde so nota-pokazali CD domanjajočega pevskoga zboru.

O zboru pa o tom, kak je prislo do tauga, ka je najstarejša kulturna skupina v Porabji voda CD, je gugala Vera Gašpar, stara najduže popejava pri zboru.

Tak računamo, da je naš pevski zbor letos 65 lejt star. Ustanovlju ga je 1938. leta v ves eden mladi školnik, cerkveni kantor Andraž Čabai. Stoga cerkevno ženskoga zabora je na začetku 1950. lejt

li, kakoli ka so slovenski notnej meli. Prišla so sedemde-

Gostujući zbor iz Rogaševca

seta lejta, gda so iz Slovenije začnili glasbeni strokovnjaki nas obiskovati. Razisko-

kvalitetnejši grato in se je napuno z mladimi ludjami. Lani smo dobili edno veliko priliko. Posneli smo zgoščenko, CD, na šteroj spejvamo 29 pesmi. Zavališ se moremo za trude naši zborovodkinji in za pomoč Cirili Kozari, ki je ništerne pesmi z orglami spremeljau. Za pomalu, da smo leko posneli zgoščenko, bi se rada zahvalila več organizacijam. Najoprije je za to željela mela Državna slovenska samouprava pa njeni predsednik Martin Ropoš. Natačaj je pomogo napisati Slovenski generalni konzult v Monoštri. Finančno sta pomagala Ministrstvo za kulturo R. Slovenije in Državna

Ugledni gostje na predstavitvi: v sredini skladatelj
Samo Vremšak

Papiri pripovejdajo

Paversko živlenje pod Marijo Terezijo

Cesarica Marija Terezija je 23. januara 1767. leta zapovedala, ka trbej lüstvo v rosagi vospitavati, što keuko porcov placa, kak veuki grunt ma, pa kelko priprava. Gda je vidla, ka vseposedik ovak plačajo pa se lüstvo žaurdja, ka preveč porce more plačati, te je dala z merari vózracunati, v šteroj vesi keuko porce morejo plačati. Po tistem so pavri bole pravično pa menje porcov plačivali zemelskimi gospaudi.

Vsikša ves je mejla svoj urbar, v šterom so dijanu doj-spisali, šteri veri keuko oratke zemlé má, na travnikaj keuko vauzov sená leko kosi, pa keuko porce more plačati.

V Slovenskoj vesi je živel 1. 1767. 39 držin (Dančec, Orehovec, Novak, Anderko, Gašpar, Šemenek, Butti, Kopič, Čer, Čuk, Dravec, Pavlič, Črenko itn.); v Sakalovci 48 držin (Du, Merkl, Marcan, Talaber, Šraj, Makoš, Pinter, Borovnjak itn.); v Oktovci 28 (Koz, Dančec, Bedo, Kondor, Lovonjak, Forjan itn.); na Verici 19 (Merkl, Mešič, Libric, Orehovec itn.) in v Števanovi 52 držini (Holec, Horvat, Pinter, Zavec, Domiter, Matko, Trajber, Šemenek itn.). V Ritkarovci je leta 1767. živel 16 držin (Trajbar, Baisek, Štajer itn.); na Dolenjom Seniki 52 (Gredlič, Kovač, Koleš, Novak, Škaper, Cenc itn.); na Gornjom Seniki pa 69 držin (Sukič, Čuk, Krajcar, Hanžek, Mukš, Horvat, Bajzek itn.).

V naši slovenski vescinaj so tistoga ipa trnok malo pauvali. V zemli je bilau dosta kamenja, dosta ilojev. Gda je dež ušo, je zamlau vózrepol. V dolinaj pa je bilau vseposedik muzge. Vsikšo ves si nej mogli autavo kosit, samo gnatu na leto so kosiši senau.

Cesarica Marija Terezija je za tiste pavre, šteri so meli za zemelske gospaude cistercijanske menihe (szerzetesek), zapovedala, ka vino smejo odavati: „Do Svetoga Gyurja, gde Goricze jessu, gde pa nega, do Bozsicsa.“ „Na gospočino“ so mogli ojdti „sz stirimi zsvincseti, sz szvojimi kaulamli ali sz plugom ali z branom, sz kolikimi zsvinami szebi navado ima delati, zemelskemu gospzonu tu baude duzsen“. Plačati pa so mogli „stiri raniske“.

Po urbarji Marije Terezije so pavri ležej živel, de pa so eške itak nej smeli odiči iz vesi, kak so na deveto pitanje cesarice odgovorili leta 1767.: „Kmetijesmo vszí tirocsni, z dusnosztjom zvezani i odhajati ne szmem.“

Maria Kozar

slovenska samouprava. Pri predstavitvi in pri nistarni tehnični stvaraj nam je na pomoč bila Slovenska zvezda. Predstavitevila finansiali Državna slovenska samouprava in slovenska samouprava na Dolnjem Seniki. Zgoščenko, CD je posneo DO-LA studio iz Peča.«

Na te lejpi den so prisli ništerni skladatelji iz Slovenije tó, šteri so pripravili priredebita porabski pesmi, med njimi gospauda Samo Vremšak in Janez Močnik.

Zbor je pozdravil stolni žup-

nik mariborske stolnice gospod Stanislav Lipovsek, nje-mi so pevke pa pevci ekstra hvaležni za tau, ka so vókper z vsemi drugimi zbori leko spejvali na beatifikaciji škofa Antona Martina Slomška.

Na prezentaciji zgoščenke je poleg domanjoga pevskoga zboru zapel mešani pevski zbor iz Rogaševca tó. Najlepši moment je bio obavda zobra vókper popejvala, pa eške ništerni od gledalcov so tó pomagali.

Marijana Sukič

OD SLOVENIJE...

Drnovšek na konferenci v Rimu o izvivih za Evropo

Slovenski predsednik Janez Drnovšek je v svojem nastopu na mednarodni konferenci o prihodnosti Evropske unije v Rimu, ki sodi v sklop vsakoletnih razprav Aspen European Dialogue, dejal, da bo italijansko predsedovanje EU v drugi polovici letosnjega leta izredno pomembno za prihodnji razvoj unije kot tudi celotne Evrope, so sporocili iz urada predsednika države.

Po Drnovškemu mnenju se Evropa danes nahaja v zelo posebnem položaju; po eni strani evropski voditelji sočajo drug drugega z različnimi pogledi na trenutni položaj v mednarodnih odnosih, po drugi strani pa poskušajo dajati vtič, da se na drugih področjih njihovo sodelovanje nadaljuje po starem. Tudi zato je slovenski predsednik izrazil upanje, da smo lahko optimistični glede nadaljnega razvoja dogodkov, čeprav obstaja dejstvo, da je Evropa danes soočena z eno svojih najbolj resnih kriz v zadnjem času, ki jo zaznamuje tudi odsočnost jasne strategije in motivov nekaterih voditeljev. Pri tem je Drnovšek poudaril, da razume sedanje stališče ZDA, ki so se po terorističnih napadih 11. septembra 2001 odločile za aktivni pristop k zagotavljanju svoje nacionalne varnosti. Težava je le v tem, da Američani svoje strategije niso predstavili dovolj dobro mednarodni javnosti, in to v času, ko je le-ta nezadovoljna zaradi ameriškega nasprotovanja mednarodnim pobudam, kot sta krotski sporazum in mednarodno kazensko sodišče, je menil predsednik. Vsekakor bodo morale ZDA v primeru, da bodo še naprej igrale vodilno vlogo pri zagotavljanju mednarodne varnosti, po Drnovškovih besedah, vzeti nase tudi odgovornost pri drugih vprašanjih, kot sta na primer spopadanje s svetovno revščino in klimatskimi spremembami, kjer pa ima Evropa že bolj napredno in izdelano stališče.

Spoštovani vsi vklupspravljeni! Leko povejm, ka mi je na srcej? Gnes je eden včjeti den. Tej mladi, starji,

so se na fašenek neženili. Zatok zdaj za kaštigo morejo baur vlejeti, je začno svoj guč župan. S tem se je

starejši so že več dni vsi na patej, naj razrejšijo tisti vō-

začnilo borovo gostovanje 2. marca, ka je Zveza Slo-

Iji grej, kaje naša mladina naredla. Grej so včinili, ka-

vencev na Madžarskem organizirala v Slovenskoj vesni pa Monoštri.

Nejman istino, borovo gostovanje se je že te začnilo, gda smo v soboto podrli baur v »lötéra«. Sto je tam bijo, vej, ka nej leko delo bilau. Zidara Karči iz Števanovec je bijo drvar, on je baur vópodrau. Istino, ka nej tamta zleto, kama bi trbela, liki gora na gabrdja, dapa vekša nevola samo potistim prišla. Baur smo lopau goradjali na kaula, pa gda smo ga vō na asfaltno

cesto potegnili, tam gnauk samo doladūno. Paut med Varašom pa Števanovcam smo za eno vōrō dolazaprl.

je pa te začnilo redno boro vo gostovanje. V ausmoj vori je že telko lüstva bilau, ka človek že ranč staupti nej mogo. Bile so tam vsakše fele maškare, od vrugauv cejlak do apatic. Gda se je sneja vōsprosila, potejm je te blajženi »sereg« ušo pa so poglednili, kak drvardje vōfsacejo baur za spot. Potejm je banda vklupstanila pa

smo baur zaceli vlejeti proto Varaš.

Mi, Andovčani smo se za ciganje zravnali pa edne ciganjske kaule smo tiskali. Hvala baugi, ka smo večkrat stanili, zato ka so kaule prekleto žmetne bile. Pa je ešte tau sreča bila, ka so tisti,

gli skrb meti, naj vrejak v kraju ne vrejjejo. Že smo se naprej bojali, kak mo cejlo nauč tam trpeli. Hvala baugi, Slovenčardi so sploj pošteni bili. Drva so nam prinesli, naj nam ne baude mrzlo, piti, naj ne baudem žedni in kujeno šunko, naj ne baudem lačni. Drugi den v pau devetoj se

steri so vino natakali, večkrat stanili pri nas. Etašuga reda smo malo mauc dobili, dapa tak mislim, ka drugim je tau vino tō tak dobro spadnilo, kak če bi svečana voda bila. Uradno smo najprvin pri trgovini Hétház stanili. Tam je naš mali lapac Kruc etak kričo: »Nopa malo stanimo pa pijmo

je vido andovski župan (cigani)

sladko vince! Na zdravje!
Baug naj da dugo življenje
tistoma, sto rad pidje vino.
Tau se vam na znanje da,
gnes, na fašensko nedelo te
se zdaval Pozablenoj Ani-

Istino, ka sta te čas vrag pa
raurar ore melja. Policiji so
šrafali, ciganice so karte
metale, bili so taši, steri so
brili, drugi so pa rauže oda-
vali. Tak smo se te pomalek

ce či pa Drvenoga Djanoša
sin. Tau je lejpi par, istina,
ka je dejklja malo slejpa pa

notra v Varaš privlekli z
baurom vred. Pred zdava-
njom je župan špotu vasi.

plantava, zobe tō nejma,
pojep pa fejs krivi. Za
gostovanje zato dobriva
baudeta!*

Med njimi so bili Veričani tō.
Njim je tak pravo: »Veričance je nej težko spoznati, zadnje čase trno visko nosijo nase. Od tistoga mau, ka so dobili mejni prehod, vtiči več ne djaučejo, gda se nosijo više ves, več se ne boijo, ka zabla-

Ne vejm, zaka dapa naše
kaule, kak smo proto Varaš
šli, so vsigdar žmetnejše
bile, tašo še vrag nej vido.

... DO MADŽARSKE

Kako bomo glasovali na referendumu?

Po najnovejših podatkih ja-
vnomenjske raziskave Son-
da Ipsosabi se referendumu o
vstopu v Evropsko unijo, če
bi bil zdaj izveden, udeležilo
63 odstotkov državljanov, 7
odstotkov se je odločilo, da
pod nobenim pogojem ne bo
šlo na volišče, 30 odstotkov
je negotovih. Izmed tistih, ki
bodo sli gotovo volit, je 71
odstotkov za vstop, 14 pa proti.
Referendum bo 12. aprila.

dijo.«
Potejam so vključili mladi

gezero forintov.
Telko sam dja vido pa čujo iz

par pa banda ušla dola proti
Slovenskom daumi, gde je
gostovanje bilau. Prvin, kak
bi se gostovanje začnilo, so
baur odaval. Za petdeset
gezero forintov ga je dolakupo
možak iz Varaša. Gda

borovoga gostovanja, zato
ka so naše kaule sploj roga-
tale. Gnauk sam si mislo, ka
je s kalamasom malo namaz-
amo, dapa potistim smo si
tak zbrodili, ka mo si bola
gonte mazali s črnom vi-
nom.

Andovčani tak zmisli, ka
mi svoje ciganjske kaule tō
odamo. Sto vrag de je nazaj
tisko v Slovensko ves, gde
smo je sprosili. Pa baugi
vala, posrečilo se jij je odati.
Iz Mosonmagyaróvára Bra-
šič je dolakupo, za petnajset

Andovčani tak zmisli, ka
mi svoje ciganjske kaule tō
odamo. Sto vrag de je nazaj
tisko v Slovensko ves, gde
smo je sprosili. Pa baugi
vala, posrečilo se jij je odati.
Iz Mosonmagyaróvára Bra-
šič je dolakupo, za petnajset

K. Holec
Posnetki:
K. Holec, L. Holec,
Cs. Tóth

Fidesz mora plačati poštino

Po sodbi sodišča mora stranka Fidesz plačati Madžarski pošti 109 milijonov forintov poštne ter obresti. Stranka vsoto dolguje pošti od lanskih državnozborskih volitev. V kampanji med dvema krogoma je stranka namreč poslala volivcem 3,5 milijona pisem, za katera poštne po volitvah ni poravnala. Sklicevala se je na to, da nekateri naslovni pisma niso dobili. Sodba ni pravnomočna.

Prireditve, programi

- 8. marca je gledališka skupina iz Števanovcev nastopila v Neradnovcih, 9. marca pa je gostovala v Bogojini.
- Gornjeseniški ljudski pevci so 8. marca nastopili na 6. Jožefovi dnevi na Cankovi.
- 16. marca pripravljajo na Cankovi razstavo ročnih del in domače obrti, na kateri bodo sodelovali tudi ohranjevalci domače obrti iz Porabja.
- 18. marca bodo v Rakičanu nastopile ljudske pevke iz Monoštra.
- 22. marca bo praznovala **20. obletnico** svojega delovanja lutkovna skupina na Gornjem Seniku. V programu, ki se bo začel ob 18. uri v tamkajšnjem kulturnem domu, bodo lutkarji predstavili igro z naslovom Jaz si mislim – Ge si brodim. Nastopili bodo tudi člani gledališke skupine Nindrik-indrik s skečem Čistak normalen den.

Fašenski bal v Budimpešti

Slovenska samouprava v 18. okrožju v Budimpešti je letos že štirič držala fašenski ples, na sterom so notapokazali slovenske fašenske šege tó.

Bal smo organizirali v kulturnem domu Rózsa, gde majno zavole mesta, da leko vkljuprideremo. Letos je nas malo manj bilo kak prva lejta, dapa nej zatok, kak če bi se lidam nej vido naš bal. Organizatorje smo znali, ka na tau soboto v več mejestaj majno fašenske plese. Letos nas je bilo kauli 130, prišli so Slovenci, naši vogrski prijatelji pa predstavniki drugi manjšin tó, steri živejo v našem okraju.

Med našimi gosti smo leko pozdravili prvoga sekretara slovenskega veselosti v Budimpešti gospoda Roka Tomšiča, župana 18. okraja, gospoda Lasla Mestera.

Kak prva lejta, letos smo tó iz Porabja pozvali folklorno skupino pa ansambel tó, steri je poleg toga, ka je zaplesala porabske plesne, notapokazala ništerne fašenske običaje tó. Za dobro volau se je skrbo ansambel Power.

Da bi se naši gostje v tauj mrzloj zimi segreli, so je počakali mladi folkloristi iz Sakalauvec, steri so njim ponidili domano palinko. Bal smo odprli z zdravico, nazdravili smo si s šampanjem. Vsaksi je emo že dobro volau, gda so zaplesali folkloristi, steri so s svojim nastopom dobro razpoloženje ešce zdignili. Organizatorji smo pripravili srečolov tó. Pri tom smo skrbeli na tau, naj mamo takše tombole, stere so iz Porabja, medeno palinko, slovenske kujarske knjige, vrtenec...

Fašenek pa Lenka sta se tó vidla našim gostom, nej samo zatok, ka sta veselo odganjala zimo, liki najbole zatok, ka sta jim med tejn delila fašenske fanke.

Ka smo se na bali rejsan dobro meli, nej trbej nika drugo povedati, samo tau, ka smo zazranka do 4. vörre vozdržali. Vüpmo se, ka nam je z dobro volau rejsan zošikalo tazagnati zimo.

V imenu Slovenske samouprave 18. okrožja bi se rad zahvalio folklorni skupini iz Sakalauvec in njenomu vodji, ranč tak ansamblu Power. Za finančno pomagu se zahvaljujemo Javnemu skladu za narodne in etnične manjšine, za pomoč pri organizaciji pa vsem, steri so nam kakkoli pomagali.

Ferenc Kranjec
Posnetka: Jože Karba

Pismo iz Sobote

Boroovo gostovanje

Na ja, pa je premino té fašanek tó. Bilou je v tom fašenskom časi vsefele veselic, karnevalov, čedni pa ovakši norij in borovo gostovanje je tó bilou. Nej samo edno, bilou ji je večinou mi je v glavej naredilo čudna vijera, čuda vse za brodit. Kak bi pa nej, vej pa od telko špotu, kak ga leko čuješ na borovi gostovanju, takšo nin nega. Mladi so vsega krivi, ka se ne ženijo pa ka nemajo mlajšov. Zavolo mladi po tistom spadne špot na celjo ves in tak pride do štrafa, ka ga dva mladiva morata doj zasluziti. Na, ranč tó sam se nej mogo doj staviti, tak sam brodo tadale.

Ka pa majo mlajši pri tom, če se ne ženijo, kak bi se šikalo?

Vredi, nika dun majo, tou ne morem prajti, ka nej. Samo če si pa malo nači zbrodim, bi mogo špot zaoditi vse njihove starisse pa eške koga kucu. Leko se stoj pita, zako? Tou pa zatok, ka si mlajši vsigdar peldi po starejši vzemejo. Tou je gvüšno, ka mam istino. Vejam, leko de stoj pravo, ka so se njihovi starisse oženili pa je naredili, kak se tou normalno dela. Tou je tó istina, dapa...

Dapa malo poglednite kouli sebe pa malo naščipite vije pa te vidli pa čuli, kak tou de.

- Če bi vedla, ka takši grata, nigdar ga nej bi vzela za moža, - se leko čuje za kakšnim kiklom ali pa vó iz kakšnega rama.

- Ka bi vrag vzeu vsikšo žensko! Gde sam emo oči, gda sam jo gemau, - se leko čuje v krčmeh ali pa ger tam, gde majo možakari trno velki stra, kak bou, gda domou pridejo.

Na, vidite, vse takšo njim pride nut vije pa kak naj majo volo, ka do se ženili? Zatok bi trbelo na borovom gostovanju v takšom špotu oženiti eške kakšoga moškoga pa žensko, ka sta že oženivena, ka se vópočaže, ka so nej mladi sami kri vi. Na, leko bi na borovom gostovanju na bouri pelali kakše naše prejdne tó, steri skrb majo, ka naj naš žitek ne bi blu preveč lejpi pa dober. Vej tej tó majo prste pri tom, ka mladi neško mlajšov meti pa se že ženili.

In zdaj smo že pri mojoj tašči Regini, trno čednoj ženski. Njou bi leko meli za bouri na borovom gostovanju. Una si ranč tak brodi, kak če bi bila cejla lesena.

- Če te ne bi nigdar vzela za moža, - je eto nika vujala, gda sam jo nej škuje najbole poslušati. - Če bi ti moj mouž biu, vej bi že vido svoje!

Tak nagnouk sam nej več vedo, ka šké od mene. Najprva me neške meti za moža po tistom pa bi blu njeni mouž, dapa trno lagvo bi opodo.

- Draga moja tašča Regina! Če me ne bi vzela za moža, bi nika nej mogo videti. Tou je prvo, drugo pa je, ka bi name dun niške mogo pitati, če bi te ge vzeu za ženo. Pa če si brodim tadale, zdaj tou tó vejm, ka bi se nej nigdar ženo, če bi prva vedo, ka so takše ženske na svjeti, kak je mama od moje žene, - sam se obrno od nje in odišo tavó.

Moja tašča Regina, trno čedna ženska, je nej nika razmejla. Če bi razmejla, bi mi gvüšno nika nazaj prajla. Pa je nej nika prajla, samo je bila čistak tiúma in si brodila, ka sam njoj zaprav povedo. In gda je bila v tounu gvüšna, ka razmej, ka sam njoj povedo, je oprla svoje trno čedne lampe.

- Če bi ge bila svoja čerka, bi te nigdar nej vzela za moža!

- Boug moj! Vej pa svojoj čerki dun ne zelete taklagvi straf? Moja tašča Regina, trno čedna ženska, je tou tó nej razmejla. Čista nika ne guči, ka ske gnes den brodi od toga, ka mi nazaj povej. Nam je pa tak lepou, ka vam tou ne morem povedati. Miki

Flajsne roke pa flajsne igle

17. in 18. februarja so meli v Kuzmi na šauli 5. mednarodni tabor ljudske obrti. Dobila sam pozvanje, naj prideš eške z nekom, da bi učila deco prte vóšivati. Rada sam bila, ka so me pozvali, rada vsakšomi pokazem, ka znam, če sam komi leko na pomoč.

Bile sva dve mentorice iz Porabja. S porabskimi učenci vred so nas na šoli lepo sprejeli učiteljice Lidija Navotnik in Jožica Fukač pa ravnatelj Jože Škalj. S Ciliko Lazar sva se vsaka v drugi klas spravile in deca okoli naju. Že dugo sam nej delala s takšimi čudovitimi šulari. Malo so se bojali, ka se mogauče nemo razmeli, a tao je nam sploj dobro šlo, etak smo se brž spoznali. Nesla sam male prtiče in deklice so si odebale, šteroga bodo vóšivale. Živahno je bilo, mejla sam štrinajst dece, med njimi so bili porabski mlajši tó. Veselo je

bilou gledati, kak nji je vse zanimalo. Bili so takši tó, steri so eške nigdar nej meli iglo v roki. Razmej se, da je temo bilo težko, dapa na drugi den je njim že bogše šlo. Tisti, steri so se doma od babic kaj navčili, so že flajšno znali delati. Male roke so delale in delale. Gabuška je bila najmenša, ona je vse pitala in lepo je delala. Pokazala sam ji prtiče, ka sam gotovoga mejla s seboj in sam jí povedala, ka z leje pa prave strani skoro gnako more biti. Zdaj pa se je tak prestrašila, ka je pravila, ka tou nej mogoče tak narediti. Pokazala sam, kak se leži šiva, da ne bi vse vklüp potegnola blago.

Prijazne so bile mentorice iz Odranec, one so tudi lepo delo prinesle nam pokazat, ka so na križ vošivale. Dekleta iz puconske šole so se rejsan potrudile, da bi končale svoje prtiče. Ste-re so nej mogle, so mi oblubile,

ka do materinskoga dneva bodo končale in ga dale za dar svoji mamicam. Ništerne dekleta so povedale, da bi one nej mele živec za telko šivanje, ka recimo, firange (zavese) rejsan dosta trbej badati z iglov, ka zgotoviš. Zato pa deci trbej mali prtič kúpiti, ka ga naleki zgotovi pa volo dobi. Ge sam prvo rožico na en kotič mojoga robčeka našivala, steram samama namalala. Eške gnes ga rada pokažem, ka tou je moje delo, ka me spomina na mlašča lejta. Deci sam pokazala, kak je ležejše, vüpmo, da bodejo rade volje delali, ka so se od nas navčili.

Na drugi den popoldne smo meli razstavo, videli smo dosti lepi del. Vsem voditeljicam meddržavnega tabora ljudske obrti na kuzmiški šoli se lepo zavalimo za pozvanje. Vüpmo, da mo drugo leto leko nadjevali, ka smo začeli.

Vera Gašpar

OTROŠKI

Iz lade moje stare mame

Duga lejta je najviše na brgej Male vesi stau ram od moje stare mame. Že se je skr vučper začo sinjavati. Pri srcej me je stisnilo in pravo sam si, ka tou ne smem dopistiti. Zavolo nje pa zavolo sebe tō nej. Tak sam se kcuji k deli vzeu in si obečo, ka ga vred vzemem, té njeni ram. V tom deli sam gori na podi najšo njeni lado, ranč takšo, v steroj so inda svejta lidge nut skladali vse fele stvari.

Moja stara mama je bila ranč takša in v ladi sam najšo...

Blejdi pamuk (vuna) in dvej igle

Brodim si, ka je moja stara mama nej nika taličila. Bole gledam v tou njeno lado, bole se mi tou tak vidi, kak si je brodila, ka de njoj leko za sedem lejt vse od velkoga haska. Tak je med vsejim vučper biu tam v ladi eden mali falajček blejdoga pamuka. Na, nej je biu glij tak čistak malički falajček, liki je bilou mogouče dva ali pa tri metre pamuka vučper zasukanoga in v tou kružlico so bilé piknjenivi dvej igle. Pa bole kak sam gledo té pamuk z iglami, bole se mi je tak vidlo, ka mi je te pamuk od nikec poznani pa igle za štrikati tō.

-Kak bi mi nej bilou vse tou poznano, vej pa ranč iz takšnoga pamuka mi je moja stara mama naredila rokavice, gda je bila tista velka zima, ka je snej sega eške više od kolen, - sam si brodo in prdišo pamuk. Tak nagnouk me je odpelalo tanazaj v mlašča lejta, gda sam vse vučper s sousegovimi mlajši na žaklaj, punimi s slamo, spiščavo doj po brgej.

Še prva, kak sam odišo na brejg, mi je stara mama dala vcejljak nouve vunene rokavice, meke pa tople.

- Pasko mej na nji! Cejlo nouč sam ti je štrikala, vejš, ka več ne vidim najboukše. Pa na sebe tō pasko mej! - sam jo čuo tam s praga, ge pa

sam že šeu gor po brgej, gde so že kričali mlajši iz vesi.

Bilou je lepou kak že dugo nej. Gda so nas od spiščavanja po brgej že trno bolele naše mlade ritu, smo si malo spočinouli, si kaj prirovejdali, eni so si zmejs fudali v mrzle roke, meni pa je tou nej trbelo delati. Trno tople rokavice sam doubo té den. Pa smo se pá spiščavalni, dokeč so nas nej že pá bolele ritu in smo šli doj do potoka, ka mo tam pri brgej trli kusti led. Nej sam si škeu zgrditi nouve rokavice, zatok sam si je doj vzeu. Ne vem, ka se je zgodilo, dapa domou sam prišo brezi nji. Ge sam je pozabo, kama so mi spadnile, nikak sam nej gorpriso, kak sam brezi nji osto. Najbole sam emo stra, ka moja stara mama trno žalostna grata zatoga volo. Dapa samo me je poglednila in je že vejdla, ka je neka naoupak, takši sam stoupo nut na dveri.

- Tak vogledaš, kak če bi ti stoj trno žmeten stau na noej. Vidim, vidim, ka se je zgodilo. Na, brž nut na toplu stoupi, vej mi pa eške zbetēzaš! - me je potegnila v ižo, ge pa sam od nevoule nej mogo zesti večerje. Pa spati sam tō nej mogo in brodo sam si, ka moja stara mama tō ne more spati, ka sam pod dverami vido, ka je dugo nej vgasnila posvejta.

Gda sam zazrankoma stano, na, nej je bila glij rana vora, liki je že šla ta prouti obed, sam jo zaodo v kunji, ka nika vučper veže.

- Na, tū maš nouve rokavice. Dapa te dun neš zgubo, - mi je napelala špagaut, na stere je gor zašila nouve rokavice, kouli šinjeka in tadale skouzi rokave.

Sto vej, kak dugo sam nosotiste rokavice? Dvej, tri ali štiri zime, dokeč so mi nej male gratale? Vejm pa ka sam je gvušno nej nin ta zatepo. Vej sam je pa nej mogo, vsigdar, gda sam je doj z roun vzeu, so mi visele na motovouzi vō iz rokava. Pa eške tou tō poumnim, ka so bile ranč tak tople pa meke kak tiste prve.

Gledam te zdaj tou maličko kruglo pamuka, v stero sta piknjenivi igli pa si brodim, zakoj je moja stara mama té pamuk vkrat djalna. Leko si je brodila, ka te nouve rokavice na špagoti tō zgibim pa de mi mogla nouve narediti. Dapa ne vejm, če bi njoj té pamuk dojšo ali pa sam v tisti lejtaj meu tak male roke, ka bi bilou pamuka zavole. Toga rejsan ne vejm, dapa moja stara mama je tou gvušno vejdla.

Miki Roš
Ilustracija: Anton Buzeti

Maturantski ples

KOTIČEK

Sem dijakinja Gimnazije Mi-háya Vörösmartyja v Mono-štru in hodim v četrti letnik. V zadnjem letu imamo veliko »skrbic«, npr. maturantski ples, valeto in maturalo. Februar je mesec plesov in veselic, obenem pa tudi mesec maturantskih plesov. Mi smo ga imeli na gimnaziji 15. februaria.

Maturantski ples se je začel v gledališču z uradnim delom. Takrat dobimo maturanti trak z letnicama, ki označujeta, da se pripravljamo na maturalo. Trak je darilo dijakov tretjega letnika in ga prispevajo razrednik. To je lep in star simbol. Pri nas se je končal uradni del s tem, da smo dali profesoricam in profesorjem nageljne, s tem smo se simbolično zahvalili za njihovo delo.

Potem se je začela predstava maturantov, ki so pokazali staršem, prijateljem in profesorjem, kdo so in kaj vse znajo. Na naši gimnaziji je to vedno nekaj zabavnega, tako smo tudi mi pripravili veseli program.

Letos je pri nas samo 25 maturantov, kar je enkratno. Malo nas je in smo vsi zelo dobri prijatelji, prav zato smo se odločili tako, da bosta dva razreda naredili program skupaj. Peli smo, plesali in zaigrali skeče. Vse se nam je posrečilo, počutili smo se zelo dobro in mislim, da tudi naši gostje.

Dan se je končal z veselico, ki je bila organizirana v gimnaziji. Prvi valček smo plesali s starši, potem pa zabava do treh.

Spet smo v šoli in zdaj se moramo z vsemi našimi močmi koncentrirati na pouk, saj nas čakata matura in sprejemni izpit.

Zuži Šutlč

Maturantski ples je bil 15. februarja. Že v januarju smo imeli veliko vaj za program. Hitro je minil čas in prišel je 15. februar. Bila sam zelo vznešena, seveda ne le jaz, temveč tudi moji sošolci. Zmeraj sem mislila, da bo maturantski ples zelo pomemben v mojem življenju, kajti

doživši ga samo enkrat.

Zjutraj sem šla v Monošter k frizerki.

Ko sem končala, me je sestra peljala domov z avtom. Dopoldne sem se pripravljala. Po kosilu sem malo počivala, saj sem vedela, da bo dan še dolg. Ob treh sem se oblekla in sem pogledala, če imam vse, kar potrebujem zvečer, potem pa smo krenili z družino v Monošter v gledališče. Program se je začel ob petih. Po mojem mnenju je bil zelo uspešen.

Na prireditvi smo peli, plesali in zaigrali skeče. Po programu smo šli v gimnazijo, kjer smo imeli ples. Vsi smo bili zelo elegantni. Prvi ples smo zaplesali s svojim ocetom ali mamico. Potem smo večerjali. Nas je bilo štirinajst. Veliko sem plesala in sem se pogovarjala s sorodniki in prijatelji. Na plesu sem bila do pol štirih. Zelo dobro sem se počutila. Ta dan mi bo ostal v lepem spominu.

Anita Vajda

15. februar je bil za mene zelo pomemben dan. Imela sem maturantski ples. Prišel je tudi moj bratranec iz Sombathelya. On je že maturiral in mi je povedal, naj se ne bojim. Ampak jaz sem bila vznemirjena. Po kosilu sem se začela pripravljati na večer. Ob štirih smo že morali biti v gledališču, kajti program se je začel ob petih. Zelo dobro je uspel. Starši so bili zadovoljni. Bili smo zelo veseli, vseeno je pa padlo nekaj solz. Po programu smo šli v gimnazijo, kjer se je začel ples. Prvi ples, valček, sem plesala z očetom. Potem smo večerjali. Obe babici, teta in mamica so spekle zelo fina peciva.

Veliko sem plesala s sošolci in se pogovarjala s prijatelji. Razpoloženje je bilo zelo dobro, kajti ansambel je igral vesele pesmi. Ples je trajal do treh. Naslednji dan sem se komaj našpala.

Reka Hirnök

MLAŠČCI

KAUT

